

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De his quibus no[n] erat fas intrare ecclesia[m] dei. ca. xij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

De talione legis.
Capitulum. IX.

Et talione quo

d q̄ legis occasiōe falsi testis appo-
luit: vt si diligētissime p̄scrutā-
tes desp̄bēderēt falsus testis: redderēt ei q̄d co-
gitauerat facere. p̄mo suo aiām. p̄ aiā. oculū
lum. p̄ oculo. dentē. p̄ dente. pedē p̄ pede.

De timidis ⁊ sollicitis remouendis ab ex-
ercitu
Capitulum. X.

Didit quoq̄

a de exercitu. p̄gressuro ad pugna-
dū. vt p̄ sacerdos exercitū ad-
moneret ne timeret hostes: et sperarent t̄m̄
in domino: nō in armis et roboze suo. dein-
ceps quisq̄ princeps turme suae loqueret: et
diceret. Qui ex vobis ē formidolosus reuer-
tat. ne pauere faciat fratres suos perterritus.
etiaz sollicitos p̄ negocijs imp̄fectis q̄ reliq̄
rant reuertī p̄ciperet. Specificabat aut̄ tria
negocia. quibz maxime affectus tenet hūanus
dicens. Quis est homo q̄ edificauit domuz
nouā ⁊ nō dedicauit vel inītauit eam reuer-
tatur: ne forte moriat̄ i bello. ⁊ alius dedit
eā. Quis est hō q̄ despondit vxorem ⁊ nō ac-
cepit eā. reuertat ne forte moriat̄: et ali⁹ acci-
piet eam. Quis est homo q̄ plantauit vinez
am: ⁊ necdū fecit eam cōem. de q̄ omnibz ve-
sci liceat. reuertat ne forte moriatur: et alius
fungat ei⁹ officio. Qd̄ sic intelligitur. Si no-
uella vinee plantatio ante q̄rtum annū fru-
ctum faceret. imunda erat. quia natura p̄ter
temp⁹ vim fecisse videbat nec ex ea p̄mittas
deo offerre. vel quippiā edere licebat. Quar-
to anno vindemiabat dño. Qem em̄ fructū
ei⁹ anni deferebat homo ad urbē sanctā. cuz
secunda decima aliarum frugū. vt epularet̄
ex eis coram domino. Quinto anno fiebat
homo dñs vinee. ⁊ videmiabat sibi. Sexto
anno. ⁊ deinceps erat q̄si omnibz: cōmunis
fm̄ suetudinez eoz. talem. Inter agentibus
licebat intrare vineas ⁊ pomeria. et tanq̄ d̄
p̄p̄ijs satiatī. sed extra deportare fas nō erat
neq̄ vindemiantes d̄ his q̄ ad torcular por-
tabant gustare. phibebant sibi occurrentes.
Alia translatio plana est. Quis est homo q̄
plātauit vineā. et de nouella. ei⁹ nō bibit ⁊c.

Ne fedus inirent cum gentibz.
Capitulum. XI.

Didit quoq̄

a ne cum gentibz terre p̄missiōis
fedus inirent: sed penitus exire
parent. in quo post grauiter peccauerūt Cū
finitimis aut̄ gentibz pacifici q̄ntū possent ⁊
federati essent. Addidit quoq̄ ne in obsidio-
ne succiderēt arbores fructiferas ad facien-
das machinas. Ite si inuētus fuerit occisus
sed a q̄ nescit: seniores de p̄p̄nqua urbe occi-
derent iuencā ⁊ lotis manibus sup̄ eam sac-
cerdotibz iurabūt de innocentia sua. Egressi
vero ad pugnam si in numero captiuoz mu-
liere quis videret pulcrā virginez seu iā nup-
ptam. ⁊ voluerit eā habere vxorem nō p̄us
cubile ei⁹ ascēdet donec illa raserit caput. et
circūcidat vngues: et lugubre scema suscipi-
ens defleat parentes ⁊ amicos q̄s amisit in
bello. xxx. diebz. vt tādē luctu satiatā ad epu-
las nuptiales cōuertat. Tūc liceat viro eam
humiliare: Q̄ si satiatus fuerit: et nec sederit
animo eius: dimittat eā liberā. Nō em̄ licet
ei aut reuocare eā in fuiturē. aut venundare
ali⁹. Maleficuz q̄q̄ suspensum in patibulo
ea die iussit deponi. ⁊ cadauer ea die sepelire
quia maledictus erat oīs pendens in ligno
id est sufficit ad penā. qz turpē et maledictuz
suscepit mortē ne vltra ius tenderetur pena.
Abominabile quoq̄ dicit apud dominum.
si aut mulier veste virili: aut vir veste femi-
nea vteretur.

De his quibz non erat fas intrare eccle-
siam dei.
Capitulum. XII.

Didit quoq̄

a de differentia ingredientū eccle-
siae dei sic. Nō intrabit eunu-
chus attritis vel amputatis testiculis: vl̄ ab-
sciso veretro ecclesiae dei: nec manzer vsq̄ ad
decimā generationē. Amontes ⁊ moabites
post decimā generationē nō intrabit in eter-
nū. qz hī populi p̄p̄nqui hebreis exeuntibz
de egypto occurrerūt eis cū pane t̄m̄: cū sc̄-
rēt eos laborare siti i deserto: ⁊ duxerūt ad
uersus eos balaā filiū beoz. Preterea q̄ plus
res eoz seducti fuerūt p̄ mulieres eozundez.
Pōt ingressus i ecclesiam dici igressus i atriu
mūdorū a q̄ arcebāt
Quattuor erāt atria
t̄pus sc̄z vel vsq̄ ad vnū leuitaruz. sc̄m
aliquē terminū dies israelitarū mundorū

Deuteronomi

rū suoz. de q̄to alibi q̄ tactu mortuoz vel
vel vsq̄ ad terminū alio nō erāt immūdi
successionū de q̄bus tertiu immūdoz. q̄r
hic agūt. Hebre² ve- tum gentiliū.
rius tradit dices. In
gredi ecclesiā dei esse de filiabo israel ducere
vxoze. et sic in se et in genere suo fieri de iplo
dei. Tū fm h̄ frustra videt p̄missum eē de eu
nūcho: cū nō possit ducere vxoze. sed nec si il
le vellet vxoze ducere de israel ob pecuniam
vel hereditatē vel ob quālibet cām: et nō li
ceret. Forte quia nisi solū māzere nomina
uit: nō excluderet ab ecclesia spurcius et no
thūs. Zanzer autē p̄rie est de scorto nat².
Spurcius de cōcubina p̄ spurcia inconti
nentie. Nothūs qui de adultera. Videt em̄
cū nō sit verus de matrimonio filius sicut z
nothas febres dicimus que vere q̄rtane aut
hmōi vident: nō sunt autē. Zanzer ergo nō
copulabitur filiabo israel. nec fili² eius etiaz
de legitima. nec nepos vsq̄ ad decimū suc
cessorē. Hic poterat intrare ecclesiā dei. quia
penitus extincta erat memoria antiqui op²
probrii. Ecclesia nō solū māzeres: sed z spu
rios excludit ab ordinib². De hoc q̄ phibitū
sunt duo populi p̄dicti intrare Aug². dicit. qz
in decima generatōe poterāt. p̄pter ruth mo
abitides q̄ intravit. De qua boos filius sal
mon genuit obeh. Sed quia generationes
ruth nescimus ab abraā p̄temporaneo mo
ab decē numeravimus generatōes vsq̄ ad
matrimoniu ruth. Quāt additū est in phibi
tiōe in eternū: p̄ hoc qd̄ ibidē p̄missum ē de
bet exponi. scz nisi post decimā generatiōē
Vel quia dicit amonites z moabites: q̄ no
mina sunt masculini generis. nec dicit amo
nitis vel moabitides: de viris facta ē phibitio
non de mulierib². qz forte nec mulieres oc
currerūt hebreis in deserto.

De prohibitione prostibuli

Capitulum. XIII.

Didit quoqz

a Non erit meretrici nec scortator i
israel. Non offeres mercedē pro
stibuli. nec p̄cū carnis in domū domini tui.
quia vt dicit iosephus mercedē pro coitu ca
nis venatici vel custodis gregū non licebat
offerri. quia ex his q̄ de cōtumelia p̄cedunt
dignitas non delectatur. Item. nō fenerab
pecuniā ad vsuram. nec fruges. nec aliquid

aliud fratri tuo: sed alieno. Sed quod dicitū
est de fratre p̄ceptū est. qd̄ de alieno p̄mis
sio. sicut et p̄missio fuit quod sequit de llo
bello repudiū. Vir apud quē vxoze sua nō in
ueniebat gratiaz. p̄pter aliquam feditatē que
multimode proveniūt: scribebat qz nūq̄ cō
ueniebat cum ea. et causam ob quā displice
bat ei mulier ne cōuentret. z tradebat libellū
in quo scripta erant hec mulieri vt coraz sa
cerdotib² legeretur. Et cum iurasset verum
esse qd̄ scripserat: licebat vtiqz alij copulari.
Qz si ingredere tur mulier ad alterz: qui itez
daret et libellū repudiū. viro priori non lice
bat eam recipere. quia abominabilē fecerat
eam corā domino. Hodo pro nulla feditas
te excluditur vxoze: nisi ob solam fornicatio
nem. neqz sic etiā licet eos migrare ad secun
da vota. Tamē quedā ecclesie modo intro
dixerūt de nouo leprā. quia morz² serpens
est et cōtagiosus. Irē. qui nup accepit vxoze
nō producet ad bellū. nec ei quicqz necessita
tis publice intungetur: vt vno anno letetur
cum vxoze sua. Potest autē intelligi annus
iste nuptialis: nō vsualis decē mensium tm̄.
iuxta quē numerū dicit annus luctus. quia
mortuo viro nō licet vxozi trāsire ad aliū añ
decē mēses. qz forte cōcepit de p̄mo z posset
fieri dubiū cui virozū ascribendus esset par
tus. Item. prohibuit quoqz ne liberi ancil
las ducerent vxozes.

De plagis quaz maior erat q̄dragenaria

Capitulum. XIII.

Zerū si viderit

i iudex reū dignū plagis tm̄. p̄
sternet eū corā se et faciet eū
berari. Pro mēsurā p̄cū erit et plagaz mo
d² ita dūtaxat vt q̄dragenariū numez nō ex
cedat. Sic z penitētes excōscatos plagis ce
dim² fm numez versūū alicut² psalmi. quē
dū cedim² cantam². Iosephus dicit. xl. pla
gis vna mīn² habena publica verberandū.
Libez autē hominē turpissimū erat penam
hanc sustinere.

De suscitatione seminis et modis discal
clandi.

Capitulum. XV

Zem que sine fi

i lijs a viro fuerit relicta: accipiet
eā frater ei². z p̄mogenitū ex ea fi
liū fratri suo defūcto adnoīabit. i. filiū fratri